

Advies Besluit houdende wijziging van het Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens in verband met de verstrekking van justitiële gegevens aan de Immigratie- en Naturalisatiedienst ten behoeve van het nemen van beslissingen over het intrekken van Nederlandschap

Dit document bevat de alternatieve tekst van het origineel. Dit document is bedoeld voor mensen met een visuele beperking, zoals slechtzienden en blinden.

De minister voor Rechtsbescherming drs. S. Dekker
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
Datum: 23 oktober 2019

Inhoud van de brief

Geachte heer Dekker,

Bij brief van 24 september 2019, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (hierna: de Raad) advies uit te brengen inzake het Besluit houdende wijziging van het Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens in verband met de verstrekking van justitiële gegevens aan de Immigratie- en Naturalisatiedienst ten behoeve van het nemen van beslissingen over het intrekken van Nederlandschap (hierna: het Besluit).

HET BESLUIT

Het Besluit voorziet in een wijziging van het Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens (hierna: het Bjsjg) in verband met de verstrekking van justitiële gegevens aan de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) ten behoeve van het nemen van beslissingen over het intrekken van het Nederlanderschap. Op grond van artikel 14, tweede lid, van de Rijkswet op het Nederlanderschap (hierna: de Rijkswet) kan het Nederlanderschap worden ingetrokken van personen die onherroepelijk zijn veroordeeld wegens – kort samengevat – een misdrijf gericht tegen de veiligheid van het Koninkrijk, een terroristisch misdrijf of een internationaal misdrijf. Voorts kan op grond van artikel 14, vierde lid, van die Rijkswet in het belang van de nationale veiligheid het Nederlanderschap worden ingetrokken van personen die zich in het buitenland bevinden en zich hebben aangesloten bij een terroristische organisatie.

De IND neemt namens de Minister van Justitie en Veiligheid beslissingen over het intrekken van het Nederlanderschap als hiervoor bedoeld. Voor het nemen van die beslissingen is het noodzakelijk dat de IND over relevante informatie beschikt. Het gaat hierbij om informatie uit verschillende bronnen, waaronder politiegegevens en justitiële gegevens.

Het Bjsjg kent in artikel 16, onderdeel b, wél een grondslag voor de verstrekking van justitiële gegevens ten behoeve van de beoordeling van een verzoek tot *verkrijging* van het Nederlanderschap, maar kent nog geen grondslag voor de verstrekking van die gegevens ten behoeve van het nemen van een beslissing over *het intrekken* van het Nederlanderschap. Met het Besluit wordt daarvoor een grondslag gecreëerd. Op basis hiervan verstrekt de Justitiële Informatiedienst (hierna: Justid) aan de IND de relevante gegevens betreffende veroordelingen *voor de eerdergenoemde misdrijven* en het onherroepelijk worden ervan. Het gaat daarbij onder meer om gegevens als het parketnummer, het gerecht dat de uitspraak heeft gedaan, de datum van de uitspraak en de inhoud van de uitspraak, waaronder de kwalificatie van het feit en de daarbij betrokken strafbepalingen (art. 7 lid 1 onder b en j sub 1 t/m 3 Bjsjg).

Volgens de toelichting op het ontwerpbesluit is de verstrekking van de bedoelde gegevens door Justid aan de IND – gelet op de beperking in artikel 3, derde lid, van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens – beperkt tot gevallen waarin een veroordeling is gevolgd voor de in artikel 14, tweede lid, van de Rijkswet op het Nederlanderschap omschreven misdrijven. Het betreft onder meer misdrijven als bedoeld in de artikelen 83, 134a of 205 van het Wetboek van Strafrecht. De gegevens kunnen ook relevant zijn voor de toepassing van artikel 14, vierde lid, van de Rijkswet. De toepassing van dat artikellid vereist geen (onherroepelijke) veroordeling, maar een eventuele veroordeling bij verstek kan volgens de toelichting wel bijdragen aan de onderbouwing van een beslissing tot intrekken van het Nederlanderschap.

Justid verstrekt de relevante justitiële gegevens aan personen werkzaam bij de IND die hiertoe door de hoofddirecteur van de IND zijn geautoriseerd. De IND beoordeelt vervolgens of de gegevens een persoon betreffen die in het bezit is van een dubbele nationaliteit. Is daarvan sprake, dan kan de IND op basis van de verstrekte gegevens het vonnis bij het desbetreffende gerecht opvragen (art. 365 lid 4 Wetboek van

Strafvordering) en (mede) aan de hand van het vonnis beoordelen of het intrekken van het Nederlanderschap aangewezen is.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

ADVIES

1. Algemeen

De verstrekking van justitiële gegevens door Justid aan de IND beperkt zich volgens de toelichting op het ontwerpbesluit tot gevallen waarin een veroordeling is gevolgd voor de in artikel 14, tweede lid, van de Rijkswet omschreven misdrijven. Het betreft onder meer misdrijven als bedoeld in de artikelen 83, 134a of 205 van het Wetboek van Strafrecht (hierna: Sr).

Artikel 83 Sr is een begripsbepaling waarin terroristische misdrijven worden opgesomd die elders in het Wetboek van Strafrecht zijn strafbaar gesteld. Binnen het wetsartikel wordt onderscheid gemaakt naar (a) misdrijven die *steeds* als terroristisch misdrijf worden aangemerkt en (b) misdrijven die gelden als terroristisch misdrijf indien bewezen is verklaard dat zij zijn "*begaan met een terroristisch oogmerk*".

Voor de misdrijven van de eerste categorie (art. 83 *onder 2 en 3 Sr*) geldt dat de toepasselijke wetsartikelen van de desbetreffende strafbaarstellingen (aan Justid) voldoende informatie zullen bieden om het strafbaar feit dat aan een veroordeling ten grondslag ligt te herkennen als terroristisch misdrijf en de IND daarover te informeren.

Bij de tweede categorie misdrijven (art. 83 *onder 1 Sr*) gaat het om niet-eenduidige terroristische misdrijven. Dat wil zeggen dat het toepasselijke wetsartikel van de strafbaarstelling niet zonder meer een terroristisch misdrijf behelst. Wanneer het misdrijf met een terroristisch oogmerk is begaan, zal de strafrechter dat wél in de juridische kwalificatie van zijn beslissing (en dus in de schriftelijke vastlegging van zijn uitspraak) tot uitdrukking brengen door de aanduiding "*begaan met een terroristisch oogmerk*."

Justid heeft eerder aandacht gevraagd voor het feit dat de categorie 2-misdrijven door het Openbaar Ministerie als niet-gestructureerd gegeven aan Justid wordt aangeleverd. Daardoor bleek het voor Justid niet mogelijk om ze te herkennen als zijnde misdrijven die zijn "*begaan met een terroristisch oogmerk*". Kort en goed betekent dit dat de benodigde gegevens (wel/niet een terroristisch misdrijf) wel uit de uitspraak van de rechter volgen, maar niet uit de informatiestroom tussen Openbaar Ministerie en Justid. Dit bemoeilijkt de geautomatiseerde notificatie door Justid aan de IND.

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

In december 2018 heeft de Raad voor de rechtspraak aan Justid kenbaar gemaakt dat de Raad bereid is medewerking te verlenen aan een gezamenlijk onderzoek naar het realiseren van een structurele oplossing voor dit probleem. De Raad heeft daarbij tegelijkertijd opgemerkt dat hij op dit moment geen oplossingsrichtingen ziet die binnen de invloedssfeer van de Rechtspraak liggen.

De Raad heeft inmiddels begrepen dat er een (semi-structurele) oplossing is gevonden, waarbij Justid de zaken herkent door een query uit te voeren op de kwalificatietekst "*begaan met een terroristisch oogmerk*". De Raad gaat er dan ook van uit dat toepassing van de regeling in de praktijk op dit punt niet tot uitvoeringsproblemen zal leiden.

2. Niet-onherroepelijke beslissingen

In de artikelsgewijze toelichting op het ontwerpbesluit wordt bij Artikel I opgemerkt dat "*een eventuele veroordeling bij verstek*" kan bijdragen aan de onderbouwing van een beslissing tot het intrekken van het Nederlanderschap. De Raad begrijpt hieruit dat het ontwerpbesluit ook zal worden toegepast op *niet-onherroepelijke* veroordelingen ter zake van een terroristisch misdrijf. Tegen de achtergrond van de onschuldpresumptie acht de Raad verduidelijking en een nadere toelichting geboden.

WERKLAST

Uit de toelichting op het ontwerpbesluit volgt dat wanneer – op grond van dat besluit – justitiële gegevens door Justid aan de IND zijn verstrekt en de IND heeft beoordeeld dat de gegevens een persoon betreffen die in het bezit is van een dubbele nationaliteit, de IND op grond van artikel 365, vierde lid, Sv (een afschrift van) de beslissing bij de rechter zal opvragen. De Raad verwacht dat de daarmee gepaard gaande werklastgevolgen voor de gerechten niet substantieel zullen zijn.

CONCLUSIE

De Raad voor de rechtspraak heeft geen zwaarwegende bezwaren tegen het Besluit, maar geeft u in overweging om het Besluit op de in dit advies genoemde onderdelen te verduidelijken.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Besluit op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het uiteindelijke Besluit, stelt de Raad het op prijs als hij geïnformeerd wordt over de plaatsing van de definitieve tekst in het Staatsblad.

Hoogachtend,

Henk Naves
Voorzitter Raad voor de rechtspraak